

Fővárosi Ítéltábla
2.Pf.20.224/2006/4.

2006. máj. 17.

FŐVÁROSI BÍRÓSÁG	
KÖZLÖNYKIADÓ	
2006 -04- 0 3	
IV.	
KÖZTUD.	
630840/05	

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla dr. Schiffer András ügyvéd (1027 Budapest, Margit krt. 50-52.) által képviselt Társaság a Szabadságjogokért (1084 Budapest, Víg u. 28. I/3.) felperesnek, dr. Kiss Elemér ügyvéd (1065 Budapest, Podmaniczky u. 16.) által képviselt Magyar Hivatalos Közlönykiadó Kft. (1085 Budapest, Somogyi Béla u. 6.) alperes ellen, közérdekű adat kiadása iránt indított perében, a Fővárosi Bíróság 2005. november 21. napján meghozott, 19.P.630.840/2005/4. számú ítélete ellen a felperes részéről 5. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán, meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatja és kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül közölje a felperessel személyenkénti lebontásban azt, hogy a Magyar Hivatalos Közlönykiadó szerkesztőbizottságának tagjai 2002-ben, 2003-ban, 2004-ben és 2005 első félévében milyen címen és formában, valamint milyen értékben kaptak a Közlönykiadótól juttatásokat.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperes részére 24.000 (huszonnégyezer) forint együttes első- és másodfokú perköltséget, valamint a Magyar Államnak külön felhívásra 45.000 (negyvenötezer) forint kereseti és fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s:

A felperes 2005. augusztus 23-án kérelemmel fordult az alpereshez, amelyben annak közlését kérte, hogy a Magyar Hivatalos Közlönykiadó Kft. szerkesztőbizottságának tagjai 2002-ben, 2003-ban, 2004-ben és 2005 első felében milyen címen és milyen formában kaptak juttatásokat a Közlönykiadótól, összesen és személyekre lebontva milyen értékben kapták ezeket a juttatásokat.

Az alperes 2005. augusztus 31-i levelében arról értesítette a felperest, hogy megtagadja a kérelem teljesítését, mivel a 2005. június 1-jét megelőző időszakban a kért adatok nem minősültek nyilvános adatnak.

A felperes kereseti kérelmében a megismerési kérelemben megjelölt adatok kiadására kérte kötelezni az alperest.

Az alperes a kereset elutasítását kérte azzal, hogy a 2005. június 1. előtt hatályos jogszabályi előírás szerint a kért adatok személyes adatoknak minősültek, ezért nem adhatók ki a felperesnek.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a felperes keresetét elutasította, és a tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt 21.000 Ft illetékről úgy rendelkezett, hogy azt a felperes illetékmentessége folytán a Magyar Állam viseli.

Indokolásában kifejtette, hogy a felperes által kért adatok megismerését az 1992. évi LXIII. törvényt módosító 2005. június 1-jén hatályba lépett 2005. évi XIX. törvény tette lehetővé.

Ez a jogszabály nem tartalmaz visszamenőleges hatály megengedésére vonatkozó rendelkezést. Utalt a 2003. évi XXXIV. törvényre - az ún. üvegseb-törvényre -, amely ezen a jogterületen az egyes szaktörvények vonatkozásában, azok módosítása során azt írta elő, hogy a rendelkezéseket a módosítások hatályba lépését követően kötött szerződésekre kell alkalmazni. Az elsőfokú bíróság megítélése szerint a jogbiztonság általános követelményének is az felel meg, hogy az alperes szerződő partnerei a személyükre vonatkozó szerződés megkötésekor annak tudatában járhatnak el, a szerződés adatai, a díjazásukra is kiterjedően utóbb nyilvánosságra kerülhet.

Mindezek alapján arra a következtetésre jutott, hogy az Avtv. módosított 19. § (4) bekezdése visszaható hatállyal nem alkalmazható, így a 2005. június 1. előtti, a szerkesztőbizottsági tagok javadalmazására vonatkozó adatok nem minősülnek közérdekű adatnak, ezért annak kiadását az alperes jogszerűen tagadta meg.

Az ítélet ellen a felperes nyújtott be fellebbezést, amelyben annak megváltoztatását kérte, kereseti kérelmének megfelelően.

Kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság nem jelölte meg ítélete indokolásában azt a jogszabályi rendelkezést, amire döntését alapította, ez pedig sérti a Pp. 211. § (1) bekezdésében foglaltakat.

Hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróság által sem vitásan a kiadni kért adatok közérdekű adatok, a kérelem kézhezvételének időpontjában az alperes kezelésében álltak, és kiadásukat a felperes a 2005. évi XIX. törvény hatályba lépését követően kérte.

Előadta, hogy az elsőfokú ítélet megalapozottságához speciális törvényi szabályozás lett volna szükséges a hatályba lépést megelőzően keletkezett és az alperes kezelésébe került közérdekű adatokra vonatkozóan, azonban ilyen normát sem az Avtv. általános, sem a hatályba léptető rendelkezések – sem az Avtv. III. fejezete, sem pedig a 2005. évi XIX. törvény 12. §-a – nem tartalmaznak.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte.

A felperes fellebbezése alapos a következők miatt.

A Fővárosi Ítéltábla a felperes fellebbezésében foglaltakra figyelemmel elsőként azt vizsgálta meg, hogy az elsőfokú bíróság részéről történt-e eljárási szabálysértés. Ennek során azt állapította meg, hogy az elsőfokú bíróság ítéletében eleget tett a Pp. 221. § (1) bekezdésében előírt indokolási kötelezettségének, ismertette a döntés meghozatalánál figyelembe vett jogszabályi rendelkezéseket, így nem követett el eljárási szabálysértést.

Az ügy érdemi elbírálása körében a másodfokú bíróság az alábbiakra alapította döntését.

Az Alkotmány 59. § (1) bekezdése értelmében a Magyar Köztársaságban mindenkit megillet a személyes adatok védelméhez való jog.

A személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvény (Avtv.) 1. § (1) bekezdése az Alkotmány 59. § (1) bekezdésében foglaltakkal összhangban úgy rendelkezik, hogy a törvény célja annak biztosítása, hogy személyes adatával mindenki maga rendelkezzen és a közérdekű adatokat mindenki megismerhesse.

Az Avtv. 20. §-a szabályozza a közérdekű adat megismerése iránti jogosultságot, míg a 21. § rendelkezik arról, hogy amennyiben az igényt nem teljesítik, az igénylő a bírósághoz fordulhat, a perben pedig az alperest terheli annak bizonyítása, hogy a megismerési kérelmet jogszerűen és megalapozottan utasította el.

A perbeli jogvitában tehát a bíróságnak azt kellett elbírálni, hogy az alperes a felperes megismerési kérelmét jogszerűen utasította el, vagy sem.

Ennek vizsgálata során az alperes perbeli védekezésére figyelemmel abban kellett állást foglalni, hogy a felperes 2005. augusztus 23-án előterjesztett kérelme tekintetében alkalmazható-e az Avtv. 2005. június 1. napjától hatályos 2005. évi XIX. törvénnyel módosított rendelkezése. Azt ugyanis az elsőfokú bíróság is kimondta, hogy ez a módosítás tette lehetővé a perbeli adatok megismerését, csak az elsőfokú bíróság álláspontja szerint – mint ahogy erre az alperes is hivatkozott –, a korábbi rendelkezések alapján erre nem volt lehetőség.

Az Alkotmány 2. § (1) bekezdése rögzíti azt az alkotmányos alapelvet, amely szerint a Magyar Köztársaság jogállam. A jogállamiság elengedhetetlen összetevője a jogbiztonság.

Az Alkotmánybíróság 11/1992. (III. 5.) AB határozatában kifejtette, hogy a jogbiztonság elve, amely a visszaható hatály tilalmát is magában foglalja, megköveteli a megszerzett jogok védelmét, a teljesebébe ment vagy egyébként véglegesen lezárt jogviszonyok érintetlenül hagyását, továbbá a múltban keletkezett, tartós jogviszonyok megváltoztathatóságának alkotmányos szabályokkal való korlátozását.

A jogbiztonság elvéből főszabályként az következik, hogy lezárt jogviszonyokat sem jogszabállyal, sem jogszabály hatályon kívül helyezésével nem lehet alkotmányosan megváltoztatni.

A jogalkotásról szóló 1987. évi XI. törvény 12. § (1) bekezdése értelmében a jogszabályban meg kell határozni a hatálybalépés napját. A (2) bekezdés kimondja, hogy jogszabály a kihirdetését megelőző időre nem állapíthat meg kötelezettséget, és nem nyilváníthat valamely magatartást jogellenessé.

Azonban a másodfokú bíróság megítélése szerint az Avtv. 2005. június 1-től hatályos módosításának alkalmazhatósága szempontjából nem a visszaható hatály kérdésének volt értékelhető jelentősége. Az Avtv. ugyanis nem tartós, lezárt, vagy fennálló jogviszonyokat szabályoz, hanem egy speciális jogterületet, azt a jogosultságot, amely a közérdekű adatok megismerésének szabályairól szól.

Ezért alaptalan az az alperesi hivatkozás, hogy a visszaható hatály tilalma miatt nem ismerhetők meg a felperes által kiadni kért adatok.

A törvénymódosítás hatályba lépésének időpontja nem az adatok keletkezésének, hanem a kérelem előterjesztésének időpontja szempontjából releváns, mivel a kérelem előterjesztésekor hatályos jogszabályi rendelkezés alapján kell azt megítélni, hogy az elutasítás alapos volt-e vagy sem.

A másodfokú bíróság rámutat arra is, hogy az alperesi, valamint az ezt elfogadó elsőfokú bírósági álláspont azért sem tekinthető helytállóknak, mert ezen érvelés alapján az adatvédelmi törvény elfogadása előtti időszakban keletkezett adatok megismerésére nem is lehetne igényt előterjeszteni.

A Legfelsőbb Bíróság már több esetben érdemben foglalkozott az adatvédelmi törvény rendelkezései alapján olyan kereseti kérelemmel, amely az 1950-es illetve 1970-es években keletkezett adatok megismerésére irányult (Legfelsőbb Bíróság Pf.IV.24.807/1999/8., Pf.IV.25.400/1999/3.), sőt azt is kimondta döntésében, hogy az Avtv. alapján a jogszabály hatálybalépésekor, illetve az azt követően kezelt közérdekű adatok megismeréséhez való jog érvényesíthető.

Az elsőfokú bíróság által hivatkozott üvegseb-törvény módosítások is éppen ezt az értelmezést támasztják alá, mivel a jogszabályok kifejezetten kitértek arra, hogy rendelkezéseiket csupán a hatályba lépésüket követően létrejött szerződésekre kell alkalmazni.

Az Avtv.-t módosító, jelen esetben pedig a jogszabály hatályba léptető rendelkezése ilyen korlátozást nem fogalmazott meg.

Mindezekből az következik, hogy a megismerési kérelem elbírálására az annak előterjesztésekor hatályos jogszabályi rendelkezést kell alkalmazni, a kérelem elutasításának jogszerűségét ennek megfelelően kell megítélni.

A 2005. évi XIX. törvény hatályba lépése előtti szabályozás meghatározta a személyes adat fogalmát, ennek alapján a meghatározott természetes személlyel kapcsolatba hozható adat, az adatból levonható, az érintettre vonatkozó következtetés tekinthető személyes adatnak.

A személyes adat az adatkezelés során mindaddig megőrzi e minőségét, amíg kapcsolata az érintettel helyreállítható. (Avtv. 2. § 1., pontja)

Az Avtv. 2. § 3., pontja értelmében közérdekű adat az állami vagy helyi önkormányzati feladatot, valamint jogszabályban meghatározott egyéb közfeladatot ellátó szerv vagy személy kezelésében levő, a személyes adat fogalma alá nem eső adat.

A 2005. június 1. napjától hatályos szabályozás pontosította a közérdekű adat és a közérdekből nyilvános adat fogalmát. Közérdekű adat az állami vagy helyi önkormányzati feladatot, valamint jogszabályban meghatározott egyéb közfeladatot ellátó szerv vagy személy kezelésében levő, valamint a tevékenységére vonatkozó, a személyes adat fogalma alá nem eső, bármilyen módon vagy formában rögzített információ vagy ismeret, függetlenül kezelésének módjától, önálló vagy gyűjteményes jellegétől.

A módosítás közérdekből nyilvános adatnak minősített minden olyan, a közérdekű adat fogalma alá nem tartozó adatot, amelynek nyilvánosságra hozatalát vagy hozzáférhetővé tételét törvény közérdekből elrendeli.

A törvény indoklásában a jogalkotó kifejtette, hogy az Avtv. rendelkezéseinek pontosítására azért volt szükség, hogy azok megfelelő garanciát nyújthassanak a személyes adatok védelméhez való jog és a közérdekű adatok megismeréséhez való jog érvényesítéséhez. Ennek megvalósítása érdekében a törvénymódosítás tette világossá a közérdekből nyilvános adat fogalmát.

Az Avtv. 19. § (1) bekezdése akként rendelkezik, hogy az állami vagy helyi önkormányzati feladatot, valamint jogszabályban meghatározott egyéb közfeladatot ellátó szerv vagy személy a feladatkörébe tartozó ügyekben – különösen a közpénzek felhasználására és az erre kötött szerződésekre – köteles elősegíteni és biztosítani a közvélemény pontos és gyors tájékoztatását.

A 19. § (3) bekezdés alapján a fenti szerveknek lehetővé kell tenniük, hogy a kezelésükben levő közérdekű adatot bárki megtekinthesse, kivéve ha állam- vagy szolgálati titok vagy nemzetközi szerződésből eredő kötelezettség alapján minősített adat, illetve ha a közérdekű adatok nyilvánosságához való jogot törvény honvédelmi, nemzetbiztonsági, bűnüldözési vagy bűnmegelőzési, központi pénzügyi vagy devizapolitikai érdekből, külügyi kapcsolatokra illetve nemzetközi szervezetekkel való kapcsolatokra, továbbá ha bírósági vagy közigazgatási hatósági eljárásra tekintettel korlátozza.

A 2005. június 1-jén hatályba lépett szabályozás szerint (19. § (4) bekezdés) ha törvény másként nem rendelkezik, közérdekből nyilvános adat az (1) bekezdésben meghatározott szervek feladat-és hatáskörében eljáró személy feladatkörével összefüggő személyes adata, továbbá egyéb, közfeladatot ellátó személy e feladatkörével összefüggő személyes adata. Ezen adatok megismerésére e törvénynek a közérdekű adatok megismerésére vonatkozó rendelkezéseit kell alkalmazni. Az (5) bekezdés értelmében ha törvény másként nem rendelkezik, közérdekből nyilvános adat a jogszabály vagy állami, illetőleg helyi önkormányzati szervvel kötött szerződés alapján kötelezően igénybe veendő vagy más módon ki nem elégíthető szolgáltatást nyújtó szervek vagy személyek kezelésében levő, e tevékenységükre vonatkozó, személyes adatnak nem minősülő adat.

Kétségtelen tényként állapítható meg, hogy az alperes közfeladatot teljesít, közpénzeket használ fel, a nem vitásan kezelésében álló adatok pedig közérdekből nyilvános adatoknak minősülnek, amelyek megismerésére a közérdekű adatok megismerésének szabályai irányadók.

A nyilvánosság korlátozásának okaként az alperes kizárólag arra hivatkozott, hogy a felperes által megismerni kért adatok olyan személyes adatok, amelyek az adatok keletkezésének idején hatályos szabályozás alapján kivételt képeztek a nyilvánosság alól. A nyilvánosság korlátozásának jogszerűsége érdekében egyéb körülményt – Avtv. 19. § (3) bekezdésében meghatározott okot – nem jelölt meg, így a másodfokú bíróság is csak ezt vizsgálhatta.

Tekintettel arra, hogy kérelem előterjesztésekor hatályos jogszabály értelmében a felperes jogosult az általa megjelölt adatok megismerésére, az alperes alaptalanul tagadta meg a kért iratok megismerését.

Mindezeknek megfelelően – mivel az eltérő jogi álláspont ellenére a rendelkezésre álló adatok alapján a jogvita érdemben elbírálható volt - a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése szerint megváltoztatta, és a kereseti kérelemmel egyezően kötelezte az alperest a felperes által megismerni kért adatok kiadására.

A másodfokú bíróság az elsőfokú és a fellebbezési eljárásban felmerült költségről a Pp. 78. § (1) bekezdése szerint határozott, figyelemmel a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-ára és a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdésére.

Budapest, 2006. március 2.

Kizmanné dr. Oszkó Marianne s. k.
a tanács elnöke

Böszörményiné dr. Kovács Katalin s. k.
előadó bíró

Dr. Győriné dr. Maurer Amália s. k.
bíró

A kiadmány hitelből:
tisztviselő

